

Alt var fupp

Oddagrein

HÓAST vit ikki longur hava tær frálíka upplýsandi sendingarnar í BBc World, kunnu vit meira enn so vera heppin og siggja framúrskarandi dokumentarsendingar í Sjónvarp Føroya. Ein slík upplýsandi og avdúkandi sending var amerikanska sendingin sunnukvöldið um figgjar- og búskaparpolitikkinn hjá Ronald Reagan.

REAGAN kom til valdið við lyftinum um at seta í verk eina búskaparlíga kollvelting. Búskaparlíga heimspeki hansara bygd á búskaparfrøði Milton Friedmanns. Høvuðsinnihaldið í hesi »búskaparfrøði« var, at allar almennar útreiðslur, serstakliga útreiðslur til sosiallóggevuna, eru av tí ónda, skattirnir hjá teimum hægstlöntu og vinnulívnum skuldu lækkast og búskapurin skuldi sum heild ansa sær sjálvum. Búskaparlígt stýring var eitt ókvæmisord hjá reaganistunum.

REAGAN kom til valdið og reypði var øgiligt av hansara búskaparlígu brøgdum og reypði frá hansara viðhaldsmönnum víða um heimin var ikki minni. Ja, heilt her til okkara fjarskotnu oyggjar kom henda primitiva og karráða búskaparlíga rørsla og fekk við fólkalokkinum eitt harðmælt umboð í Føroyum. Breggið var øgiligt. Á lögtingi reypaði Óli Breckmann av, at Reagan hevði skapað 3 milliónir arbeiðsplass um árið í USA, hann hevði fingið javnvág á figgjarlógina og gjørt USA til eitt blómandi land, har øll, sum tíndu kundu hava jól og góðar dagar.

PROPAGANDAFERÐIN eydnaðist ótrúliga væl og ein stórir partur av Vesturheiminum læt seg tala av glitrinum frá Reagan og hansara propagandamaskinu. Bert fáar røddir mæltu ímóti og vístu á, at myndin av amerikanska búskapinum var ikki so einföld, sum eitt nú Óli Breckmann breggið av í Dagblaðnum og á tingi.

MEN nú eru búskaparfrøðingar og blaðmenn farnir at granska Reagan tíðina og eru teir komnir til ta niðurstøðu, at alt var reint fupp. Hetta varð alt avdúkað í nevndu sjónvarpssending og varð alt váttað av mætastu meðarbeiðarum Reagans. Búskapurin hjá USA var allur í sandasorli longu tá fyrsta valskeið Reagans var úti í 1984. Dømini og prógvini vóru óteljandi ja, so nógv at ikki er pláss at endurgeva tey her. Vit hjálpast við at nevna eitt hitt mest groteska dømið um ósannindi og fupp Reagans: í 1984 vildi Reagan verða við, at yvirskotið á samveldisfiggjarlógini var 1,5 milliardir dollars. Ein seinni kanning av almennu roknskapinum visir, at talan var um eitt undirskot uppá 300 milliardir dollars. Fáur lýgur meira enn helvtina sigur orðatakið. í hesum føri var talan tó um 37.000%.

Ein nossilig fyrimynd hjá føroyska fólkalokkinum! Vit kundu nevnt aðrar sum eitt nú blóðhundin Pinochet í Chile og Roo Tai Woo í Suðurkorea, sum seinni varð avdúkaður sum stórsvindlari! Vit fara at enda at minna fólk á, at annar partur av sendingini kemur næsta sunnukvöld og mæla øllum til at nýta høvið at kunna seg nærri við eina av fyrimyndum fólkaloksins í áttatiárunum.

Sosialurin

Sjónarmið

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Stórir vandi fyri at vit glíða í oljuni

Binda vit ikki um heilan fingur er vandi fyri at vit detta í oljudýkið. Tí eigur oljupeningurin í stóran mun at verða bundin uttanlands við tí fyrri eyga, at tryggja komandi ættarliðum eina góða, men samstundis natúrliga tilveru í Føroyum

Sambært Sosialin fyri leygdagin hevur búskaparfrøðingurin Hermann Oskarsson hildið áhugaverdan fyrilestur á Fiskirannsóknarstovni seinasta mikudag. Fyrilesturinn snú seg um oljuvinnuna, og tann pening, sum føroyska samfelagið kann fáa burtur úr oljuni. Búskaparfrøðingurin er sera ivasamur um føroyska oljuevintýrið. Og eg eri fullkomuliga samdur við Hermann Oskarssyni.

Á Floksleiðslufundi í javnaðarflokkinum fyri nøkrum mánaðum síðani, vísti undirritaði á somu vandar, sum búskaparfrøðingurin Hermann Oskarsson visir á í fyrilestrinum á Fiskirannsóknarstovni seinasta mikudag. Eg mælti til, at stórir partur av oljupeninginum verður settur í grunnar til ávís endamáli, og at hesir grunnar verða bundnir uttanlands, soleiðis at hesir peningar ikki kemur at órógva javnvágin í føroyska samfelagnum, men heldur kann tryggja eftirkomurarnum eina góða og natúrliga tilveru í Føroyum.

Gera vit onki, er stórir vandi fyri, at oljuvinnan fer at koma føroyska samfelagnum aftur um brekku í ólukkumát. Ein vandi er, at peningumfarið í føroyska samfelagnum gerst alt ov stórt, við tí úrslitið, at vit fáa eina ótálmaða nýtslu, at sethúsbýrismir og prisirnir á byggijørð rúka upp í loft, at vit fáa stórt hall á handilsjavnanum og gjaldsjavnanum, at tað al-

menna, kommununar og tað privata fara at gera alt ov stórar og dýrar lögur, við tí úrsliti, at okkara høvuðsvinna og onnur framleiðslu- og útflutningsfremjandi vinna verður lögð lami.

Eitt orðatak sigur, at brent barn ræðist eldin, og her skuldi ein trú, at vit føroyingar høvdu tikið við lærur. Tí allar tær avleiðingar, sum standast av einum alt ov stórum peningumfari í samfelagnum, kenna vit frá áttatiárunum. Og her hugsi eg serstakliga um tær avleiðingar, sum koma í kjalarvørðinum av einum alt ov stórum peningumfari, ið millum annað eru hesar: Nógv lægri inntøka hjá sumrum og arbeiðsloysi hjá øðrum. Hægr skatt og toll tí landskassin er á ørmdahúsi. Húsangangir bæði í vinnulívnum og hjá privatum. Fólkaflyting av landinum o.s.fr.

Um oljuvinnan gerst umfatandi, og kemur at fevna um eitt drúgt áramál, eru eisini aðrir og stórir vandar á ferð. Tá verður vandi fyri, at vit koma í ta støðu, at ongin longur dugur at veiða fisk. Á ongin longur dugur at framleiða vøru til útflutnings burtur úr ráfiski. At ongin dugur at arbeiða í landbúnaðinum. Í ídnaði, sum ikki hevur beinleiðis við oljuvinnuna at gera, og hvat skulu vit gera við tann ídnaðin, tá oljuleiðurnar eru tómar? Sannleikin er tann, at avleiðingar av oljuvinnuni, um vit ikki binda um heilan fingur

Vilhelm Johannesen
skrivur

heinan vegin, kunnu gerast so óhugnaligar, at eg valla tori at hugsa tankan at enda.

Bera vit okkum rætt at, kann oljuvinnan verða til stórt gagn, bæði fyrriokkum, sum nú liva, og fyri tey komandi ættarliðini. Hon kann gagna føroyska samfelagnum langt inn í framtíðina. Men bera vit okkum hinvegin skeivt at, er stórir vandi fyri, at henda vinnan sum frálíður førir okkum út í stóra neyð og stórt armóð. Hon kann gera enda á føroysku tjóðini. Og her eiga vit at vera á varðhaldi. Hetta er helst størsta avbjóðing føroysku tjóðini hevur verið fyri nakrantíð. Hetta er ein avbjóðing til fólk í Føroyum - til føroysku tjóðina. Ikki minst til okkum politikkarar.

Á framanfyrri nevnda floksleiðslufundi í javnaðarflokkinum mælti eg til, at ávísur partur av oljuinntøkum eigur at verða settur í ein kreppugrunn (tiltaksgrunn), sum tikið kann verða av, eftir nærri ásettum

reglum, um so verður, at ein heivilig kreppa aftur rakar føroyska samfelagið. Ein annar partur eigur at verða settur í grunn, við tí fyrri eyga, at vit alla tíðina endurnýggja okkara høvuðsvinnu (fiskiskipafloktan). Eisini eigur peningur at verða settur í ein vinnulívsgrunn, við tí endamáli, at útbýggja alternativar vinnuvegir (landbúnaðin og ymiskann ídnað).

Tað ber eisini til at seta almennan pening burtur av oljuinntøkum í arbeiðsloysisskipanina og arbeiðsmarknaðarfeirslanargrunnin (Samhaldsfasta). Men felags fyrri allan henda pening má vera, at hann í størst møguligan mun verður bundin uttanlands, og ikki verður tikin heim, fyrr enn haldgóðar grundgevingar og lógarheimild eru fyri tí.

Skjótast gjørligt eigur lóggevvaldið at fara undir neyðugt lógarsmið, har ásett verður, hvussu stórir partur av oljuinntøkum eigur at verða bundin uttanlands, hvørji endamáli hesir peningar skal nýtast til, nær kann verða tikið heim aftur o.s.fr. Í hesum arbeiði eiga vit at hava okkum fyrri eyga, hvussu politisk myndugleikin í Noreg legði oljuvinnuna til rættis, og í hvønn mun og til hvørji endamáli teir hava bundið partar av oljuinntøkum uttanlands.

Tann 20. januar 1997
Vilhelm Johannesen

Familjugudstænasta á Argjum í kvöld

Í sambandi við at 17 ár eru liðin, síðan skótábólkurin á Argjum varð stovnaður, verður í kvöld klokkan 19 familjugudstænasta og samkoma fyri úlvar, skótar, forældur og onnur áhugað.

KFUM-skotarnir hava hildið til á loftinum í kirkju og miðsónshúsinum øll árini.

Familjugudstænastan verður í Argja kirkju. Bergur Debes Joensen, prestur,

prædikar, og Argjakórið syngur.
Aftaná gudstænastuna bjóða skotarnir kaffi í skótaheimum.

BILLUTIR

útvegast til
FLEST ALLAR
BILAR

Fa. BILLUTIR

Tlf. 21605 Fax. 21666